

Deddf Seilwaith (Cymru) 2024

2024 dsc 3

RHAN 7

GORFODI

Troseddau

103 Datblygu heb gydsyniad seilwaith

- (1) Mae person yn cyflawni trosedd os yw'r person yn cynnal, neu'n peri cynnal, datblygiad y mae cydsyniad seilwaith yn ofynnol ar ei gyfer ar adeg pan na fo cydsyniad seilwaith mewn grym mewn cysylltiad â'r datblygiad.
- (2) Mae person sy'n euog o drosedd o dan yr adran hon yn agored ar euogfarn ddiannod, neu ar euogfarn ar dditiad, i ddirwy.

104 Torri telerau gorchymyn cydsyniad seilwaith

- (1) Mae person yn cyflawni trosedd os yw'r person, heb esgus rhesymol—
 - (a) yn cynnal, neu'n peri cynnal, datblygiad gan dorri telerau gorchymyn cydsyniad seilwaith, neu
 - (b) yn methu fel arall â chydymffurfio â thelerau gorchymyn cydsyniad seilwaith.
- (2) Mae is-adran (1) yn ddarostyngedig i adran 83(3).
- (3) Mewn achos yn erbyn person am drosedd o dan yr adran hon mae'n amddiffyniad i'r person brofi—
 - (a) y digwyddodd y toriad neu'r methiant i gydymffurfio oherwydd gwall yn y gorchymyn yn unig, a
 - (b) bod y gwall wedi ei gywiro o dan adran 87.
- (4) Mae person sy'n euog o drosedd o dan yr adran hon yn agored ar euogfarn ddiannod, neu ar euogfarn ar dditiad, i ddirwy.

Statws This is the original version (as it was originally enacted). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

105 Terfynau amser

- (1) Ni chaniateir i berson gael ei gyhuddo o drosedd o dan adran 103 na 104 ar ôl diwedd—
 - (a) y cyfnod o 4 blynedd perthnasol, neu
 - (b) os yw is-adran (3) yn gymwys, y cyfnod estynedig.
- (2) Ystyr “y cyfnod o 4 blynedd perthnasol” yw—
 - (a) yn achos trosedd o dan adran 103, y cyfnod o 4 blynedd sy'n dechrau â'r diwrnod y cwblhawyd y datblygiad i raddau helaeth;
 - (b) yn achos trosedd o dan adran 104, y cyfnod o 4 blynedd sy'n dechrau â'r diweddaraf o'r canlynol—
 - (i) y diwrnod y cwblhawyd y datblygiad i raddau helaeth, a
 - (ii) y dyddiad y digwyddodd y toriad neu'r methiant i gydymffurfio.
- (3) Mae'r is-adran hon yn gymwys os yw, yn ystod y cyfnod o 4 blynedd perthnasol—
 - (a) hysbysiad gwybodaeth wedi ei roi o dan adran 111, neu
 - (b) cais am waharddeb wedi ei wneud o dan adran 122.
- (4) Ystyr “y cyfnod estynedig” yw'r cyfnod o 4 blynedd sy'n dechrau ag—
 - (a) y dyddiad y rhoddwyd yr hysbysiad gwybodaeth, os yw is-adran (3)(a) yn gymwys;
 - (b) dyddiad y cais am y waharddeb, os yw is-adran (3)(b) yn gymwys;
 - (c) y diweddarach (neu'r diweddaraf) o'r dyddiadau hynny, os yw paragraffau (a) a (b) o is-adran (3) yn gymwys.

106 Pwerau i fynd ar dir at ddibenion gorfodi

- (1) Caiff person sydd wedi ei awdurdodi'n ysgrifenedig gan awdurdod cynllunio fynd ar dir yn ardal yr awdurdod i asesu a yw trosedd o dan adran 103 neu 104 yn cael ei chyflawni, neu wedi ei chyflawni, ar y tir neu mewn cysylltiad â'r tir.
- (2) Caiff person sydd wedi ei awdurdodi'n ysgrifenedig gan Weinidogion Cymru fynd ar dir yng Nghymru i asesu a yw trosedd o dan adran 103 neu 104 yn cael ei chyflawni, neu wedi ei chyflawni, ar y tir neu mewn cysylltiad â'r tir.
- (3) Caniateir i bŵer i fynd ar dir o dan yr adran hon gael ei arfer—
 - (a) ar unrhyw adeg resymol, a
 - (b) dim ond os oes sail resymol dros fynd ar y tir at y diben o dan sylw.
- (4) Ni chaiff person sydd wedi ei awdurdodi i fynd ar dir o dan yr adran hon fynnu mynediad fel hawl i adeilad a ddefnyddir fel annedd oni roddwyd 24 o oriau o rybudd o'r mynediad bwriadedig i holl feddianwyr y adeilad.
- (5) Os yw person wedi ei awdurdodi i fynd ar dir o dan yr adran hon—
 - (a) rhaid iddo, os yw'n ofynnol iddo wneud hynny gan neu ar ran unrhyw un sy'n berchen ar y tir neu'n ei feddiannu, ddangos tystiolaeth o awdurdodiad y person a datgan diben mynd ar y tir cyn mynd arno,
 - (b) caiff fynd ag unrhyw bersonau eraill sy'n angenrheidiol ar y tir, ac
 - (c) rhaid iddo, os yw'n ymadael â'r tir ar adeg pan nad oes perchennog neu feddiannydd yn bresennol, ei adael wedi ei ddiogelu yr un mor effeithiol rhag tresmaswyr ag yr oedd pan aeth y person arno.

Statws This is the original version (as it was originally enacted). Dim ond ar
ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

107 Gwarant i fynd ar dir

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys os yw ynad heddwch wedi ei fodloni ar sail gwybodaeth ysgrifenedig ar lw—
 - (a) bod sail resymol dros fynd ar dir i asesu a yw trosedd o dan adran 103 neu 104 yn cael ei chyflawni, neu wedi ei chyflawni, ar y tir neu mewn cysylltiad â'r tir, a
 - (b) bod—
 - (i) mynediad i'r tir wedi ei wrthod neu fod gwrthodiad yn cael ei ddisgwyl yn rhesymol, neu
 - (ii) yr achos yn un brys.
- (2) Caiff yr ynad heddwch ddyroddi gwarant sy'n rhoi pŵer i fynd ar y tir i unrhyw berson sydd wedi ei awdurdodi'n ysgrifenedig gan berson a gaiff awdurdodi mynediad o dan adran 106 at y diben o dan sylw.
- (3) At ddibenion is-adran (1)(b) mae mynediad i dir i'w drin fel pe bai wedi ei wrthod os na cheir ateb i gais am fynediad o fewn cyfnod rhesymol.
- (4) Mae gwarant o dan yr adran hon yn rhoi pŵer i fynd ar dir—
 - (a) ar un achlysur yn unig, a
 - (b) ar adeg resymol yn unig, oni fo'r achos yn un brys.
- (5) Os yw person wedi ei awdurdodi i fynd ar dir o dan yr adran hon—
 - (a) rhaid iddo, os yw'n ofynnol iddo wneud hynny gan neu ar ran unrhyw berchennog neu unrhyw feddiannydd ar y tir, ddangos tystiolaeth o awdurdodiad y person a datgan diben mynd ar y tir cyn mynd arno,
 - (b) caiff fynd ag unrhyw bersonau eraill sy'n angenrheidiol ar y tir, ac
 - (c) rhaid iddo, os yw'n ymadael â'r tir ar adeg pan nad oes perchennog neu feddiannydd yn bresennol, ei adael wedi ei ddiogelu yr un mor effeithiol rhag tresmaswyr ag yr oedd pan aeth y person arno.
- (6) Mae gwarant o dan yr adran hon yn peidio â chael effaith ar ddiwedd 1 mis sy'n dechrau â'r diwrnod y'i dyroddir.

108 Hawliau mynediad: darpariaethau atodol

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo gan berson bŵer i fynd ar dir a roddir gan adran 106 neu drwy warant o dan adran 107.
- (2) Mae person sy'n rhwystro'n fwriadol berson sy'n arfer y pŵer mynediad yn cyflawni trosedd.
- (3) Mae person sy'n euog o drosedd o dan is-adran (2) yn agored ar euogfarn ddiannod i ddirwy.
- (4) Os difrodir tir neu eiddo arall wrth arfer y pŵer mynediad, caiff person sy'n dioddef y difrod adennill digollediad oddi wrth yr awdurdod cynllunio a awdurdododd y mynediad neu (yn ôl y digwydd) Weinidogion Cymru os hwy a awdurdododd y mynediad.
- (5) Rhaid gwneud hawliad am ddigollediad o dan is-adran (4) yn ysgrifenedig o fewn 12 mis sy'n dechrau â'r diwrnod yr achoswyd y difrod (neu os achoswyd y difrod dros fwy nag un diwrnod, y diwrnod olaf y'i hachoswyd).

Statws This is the original version (as it was originally enacted). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

- (6) Mae unrhyw gwestiwn o ran anghydfod ynghylch digollediad o dan is-adran (4) i'w atgyfeirio i'r Uwch Dribiwnlys ac i'w benderfynu ganddo.
- (7) Mae adran 4 o [Ddeddf Digollediad Tir 1961 \(p. 33\)](#) (costau) yn gymwys i benderfynu cwestiwn a atgyfeirir o dan is-adran (6) fel y mae'n gymwys i benderfynu cwestiwn o dan adran 1 o'r Ddeddf honno, ond fel pe bai cyfeiriadau at yr awdurdod caffael yn gyfeiriadau at y person y gwneir hawliad am ddigollediad oddi wrtho.

109 Hawliau mynediad: tir y Goron

Nid yw adrannau 106 na 107 yn gymwys i dir y Goron.

110 Pwerau gorfodi morol

Ar ôl adran 243 o [Ddeddf y Môr a Mynediad i'r Arfordir 2009 \(p. 23\)](#) mewnosoder—

“243A Infrastructure planning: enforcement in the Welsh inshore region

- (1) The Welsh Ministers may appoint persons for the purposes of enforcing the Infrastructure (Wales) Act 2024.
- (2) For the purposes referred to in subsection (1), a person appointed under this section has—
- the common enforcement powers conferred by this Act;
 - the power conferred by section 263.
- (3) The powers that a person appointed under this section has for the purposes referred to in subsection (1) may be exercised—
- in the Welsh inshore region (and in relation to any vessel, aircraft or marine structure in that region);
 - in Wales.
- (4) But the powers which a person appointed under this section has for the purposes referred to in subsection (1) may not be exercised in relation to any British warship.”

Hysbysiadau gwybodaeth

111 Pŵer i wneud gwybodaeth yn ofynnol

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo—
- yr awdurdod cynllunio perthnasol yn ystyried y gallai trosedd o dan adran 103 neu 104 fod wedi ei chyflawni ar y tir neu mewn cysylltiad â'r tir yn ei ardal;
 - Gweinidogion Cymru yn ystyried y gallai trosedd o dan adran 103 neu 104 fod wedi ei chyflawni ar dir yng Nghymru neu mewn cysylltiad â thir yng Nghymru;
 - Gweinidogion Cymru yn ystyried y gallai trosedd o dan adran 103 neu 104 fod wedi ei chyflawni yn ardal forol Cymru neu mewn cysylltiad ag ardal forol Cymru.

Statws This is the original version (as it was originally enacted). Dim ond ar
ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

- (2) Caiff yr awdurdod cynllunio perthnasol gyflwyno hysbysiad gwybodaeth i unrhyw berson—
 - (a) sy'n berchen ar y tir neu'n ei feddiannu neu sydd ag unrhyw fuddiant arall ynddo, neu
 - (b) sy'n cynnal gweithrediadau ar y tir neu sy'n ei ddefnyddio at unrhyw ddiben.
- (3) Caiff Gweinidogion Cymru gyflwyno hysbysiad gwybodaeth i unrhyw berson—
 - (a) sy'n berchen ar y tir neu'n ei feddiannu neu sydd ag unrhyw fuddiant arall ynddo,
 - (b) sy'n cynnal gweithrediadau ar y tir neu sy'n ei ddefnyddio at unrhyw ddiben, neu
 - (c) sy'n cynnal gweithrediadau yn ardal forol Cymru.
- (4) Rhaid i'r hysbysiad gwybodaeth—
 - (a) pennu'r materion y mae'r awdurdod cynllunio, neu Weinidogion Cymru, yn ystyried y gallent fod yn drosedd, a
 - (b) ei gwneud yn ofynnol i'r person y'i cyflwynir iddo (“y derbynnnydd”) roi'r wybodaeth a bennir yn yr hysbysiad, i'r graddau y bo'r derbynnnydd yn gallu gwneud hynny.
- (5) Yr wybodaeth y caniateir ei phennu yn yr hysbysiad yw gwybodaeth ynghylch—
 - (a) unrhyw weithrediadau sy'n cael eu cynnal,
 - (b) unrhyw ddefnydd o dir,
 - (c) unrhyw weithgareddau eraill sy'n cael eu cynnal, a
 - (d) unrhyw fater sy'n ymwneud â darpariaethau gorchymyn cydsyniad seilwaith.
- (6) Rhaid i hysbysiad gwybodaeth hysbysu'r person y'i cyflwynir iddo am ganlyniadau tebygol methu ag ymateb i'r hysbysiad ac, yn benodol, y gellir cymryd camau gorfodi.
- (7) Rhaid i dderbynnnydd hysbysiad gwybodaeth gydymffurfio â gofynion yr hysbysiad drwy roi'r wybodaeth ofynnol yn ysgrifenedig i'r awdurdod cynllunio perthnasol, neu os rhoddwyd yr hysbysiad gan Weinidogion Cymru, i Weinidogion Cymru.

112 Troseddau o fethu â chydymffurfio â hysbysiadau gwybodaeth

- (1) Mae person y mae hysbysiad gwybodaeth wedi ei gyflwyno iddo yn cyflawni trosedd os nad yw, ar unrhyw adeg ar ôl diwedd y 21 o ddiwrnodau sy'n dechrau â'r diwrnod y cyflwynir yr hysbysiad, wedi cydymffurfio â gofyniad yn yr hysbysiad.
- (2) Mewn achos yn erbyn person am drosedd o dan is-adran (1), mae'n amddiffyniad i'r person brofi bod gan y person esgus rhesymol dros fethu â chydymffurfio â'r gofyniad.
- (3) Caniateir i berson gael ei gyhuddo o drosedd o dan yr adran hon drwy gyfeirio at ddiwrnod neu gyfnod hwy, a chaniateir iddo gael ei euogfarnu o fwy nag un drosedd mewn perthynas â'r un hysbysiad gwybodaeth drwy gyfeirio at gyfnodau gwahanol.
- (4) Mae person sy'n euog o drosedd o dan is-adran (1) yn agored ar euogfarn ddiannod i ddirwy.
- (5) Mae person yn cyflawni trosedd os yw'r person, gan honni ei fod yn cydymffurfio â gofyniad mewn hysbysiad gwybodaeth—
 - (a) yn darparu gwybodaeth y mae'r person yn gwybod ei bod yn anwir neu'n gamarweiniol mewn modd perthnasol, neu

Statws This is the original version (as it was originally enacted). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

- (b) yn ddi-hid, yn darparu gwybodaeth sy'n anwir neu'n gamarweiniol mewn modd perthnasol.
- (6) Mae person sy'n euog o drosedd o dan is-adran (5) yn agored ar euogfarn ddiannod neu ar euogfarn ar ddiad i ddirwy.

Hysbysiadau datblygiad anawdurdodedig

113 Hysbysiad datblygiad anawdurdodedig

- (1) Mae is-adran (2) yn gymwys os dyfernir person yn euog o drosedd o dan adran 103 a gyflawnwyd ar unrhyw dir yng Nghymru neu mewn cysylltiad ag unrhyw dir yng Nghymru.
- (2) Caiff yr awdurdod cynllunio perthnasol neu Weinidogion Cymru roi hysbysiad datblygiad anawdurdodedig i'r person sy'n pennu'r camau y mae'n ofynnol eu cymryd—
- (a) i gael gwared ar y datblygiad, a
- (b) i adfer y tir y mae'r datblygiad wedi ei gynnal arno i'w gyflwr cyn i'r datblygiad gael ei gynnal.
- (3) Mae is-adran (4) yn gymwys os dyfernir person yn euog o drosedd o dan adran 104 a gyflawnwyd ar unrhyw dir neu mewn cysylltiad ag unrhyw dir yng Nghymru.
- (4) Caiff yr awdurdod cynllunio perthnasol neu Weinidogion Cymru roi hysbysiad datblygiad anawdurdodedig i'r person sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r person unioni'r toriad neu'r methiant i gydymffurfio.
- (5) Rhaid i hysbysiad datblygiad anawdurdodedig bennu'r cyfnod y mae rhaid cymryd unrhyw gamau a bennir yn yr hysbysiad o'i fewn.
- (6) Caiff hysbysiad datblygiad anawdurdodedig bennu cyfnodau gwahanol ar gyfer cymryd camau gwahanol.
- (7) Pan fo cyfnodau gwahanol yn gymwys i gamau gwahanol, mae cyfeiriadau yn y Rhan hon at y cyfnod ar gyfer cydymffurfio â hysbysiad datblygiad anawdurdodedig, mewn perthynas ag unrhyw gam, yn gyfeiriadau at y cyfnod y mae'n ofynnol cymryd y cam o'i fewn.
- (8) Caiff rheoliadau bennu materion ychwanegol y mae rhaid eu pennu mewn hysbysiad datblygiad anawdurdodedig.

Cydymffurfio â hysbysiadau datblygiad anawdurdodedig

114 Gorchymyn i ganiatáu camau sy'n ofynnol gan hysbysiad datblygiad anawdurdodedig

- (1) Caiff perchennog tir wneud cais drwy gwyn i lys ynadon am orchymyn sy'n ei gwneud yn ofynnol i berson arall a chanddo fuddiant yn y tir ganiatáu i'r perchennog gymryd camau sy'n ofynnol gan hysbysiad datblygiad anawdurdodedig.
- (2) Caiff y llys wneud gorchymyn o'r fath os yw wedi ei fodloni bod y person arall yn atal y perchennog rhag cymryd camau sy'n ofynnol gan yr hysbysiad.

Statws This is the original version (as it was originally enacted). Dim ond ar
ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

115 Pŵer i fynd ar dir a chymryd camau sy'n ofynnol gan hysbysiad datblygiad anawdurdodedig

- (1) Os yw'r cyfnod y mae hysbysiad datblygiad anawdurdodedig yn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw gam gael ei gymryd o'i fewn wedi dod i ben ac nad yw'r cam wedi ei gymryd, caiff yr awdurdod cynllunio a ddyroddodd yr hysbysiad, neu Weinidogion Cymru, os mai hwy a ddyroddodd yr hysbysiad, ar unrhyw adeg resymol, fynd ar y tir y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef a chymryd y cam.
- (2) Mae person sy'n rhwystro'n fwriadol berson sy'n arfer pŵer o dan is-adran (1) yn cyflawni trosedd.
- (3) Mae person sy'n euog o drosedd o dan is-adran (2) yn agored ar euogfarn ddiannod i ddirwy.

116 Adennill costau cydymffurfio â hysbysiad datblygiad anawdurdodedig

- (1) Pan fo awdurdod cynllunio perthnasol neu Weinidogion Cymru yn arfer y pŵer o dan adran 115(1) i fynd ar dir a chymryd cam sy'n ofynnol gan hysbysiad datblygiad anawdurdodedig, caiff yr awdurdod cynllunio neu Weinidogion Cymru (yn ôl y digwydd) adennill oddi wrth berson sydd ar y pryd yn berchennog ar y tir y costau y mae'n mynd iddynt yn rhesymol wrth wneud hynny.
- (2) Os yw awdurdod cynllunio perthnasol neu Weinidogion Cymru yn ceisio adennill costau o dan is-adran (1) oddi wrth berchennog ar dir—
 - (a) y mae ganddo hawlogaeth i gael crogent y tir dim ond fel asiant neu ymddiriedolwr ar gyfer person arall (y "penadur"), a
 - (b) nad oes ganddo, ac nad oedd ganddo ar unrhyw adeg ers y diwrnod pan fynnwyd bod y costau yn cael eu talu, ddigon o arian ar ran y penadur i dalu'r costau yn llawn,mae atebolrwydd yr asiant neu'r ymddiriedolwr wedi ei gyfyngu i gyfanswm yr arian y mae'r asiant neu'r ymddiriedolwr wedi ei gael ar ran y penadur ers y diwrnod hwnnw.
- (3) Os yw is-adran (2) yn atal awdurdod cynllunio perthnasol neu Weinidogion Cymru rhag adennill y cyfan o'i gostau neu eu costau oddi wrth asiant neu ymddiriedolwr, caiff yr awdurdod cynllunio perthnasol neu Weinidogion Cymru adennill y costau oddi wrth y penadur, neu'n rhannol oddi wrth y penadur ac yn rhannol oddi wrth yr asiant neu'r ymddiriedolwr.
- (4) Pan fo hysbysiad datblygiad anawdurdodedig wedi ei gyflwyno mewn cysylltiad â datblygiad, mae—
 - (a) costau y mae perchennog neu feddiannydd y tir yn mynd iddynt at ddiben cydymffurfio â'r hysbysiad, a
 - (b) symiau y mae perchennog y tir yn eu talu o dan is-adran (1) mewn cysylltiad â chostau y mae'r awdurdod cynllunio perthnasol, neu Weinidogion Cymru, yn mynd iddynt wrth gymryd camau sy'n ofynnol ganddynt,i'w trin fel pe aed iddynt neu pe baent wedi eu talu at ddefnydd ac ar gais y person a ddyfarnwyd yn euog o'r drosedd o dan adran 103 neu 104.
- (5) Mae'r costau y gellir eu hadennill gan awdurdod cynllunio perthnasol neu Weinidogion Cymru o dan is-adran (1), hyd nes iddynt gael eu hadennill, yn bridiant ar y tir y mae'r hysbysiad datblygiad anawdurdodedig yn ymwneud ag ef.

Statws This is the original version (as it was originally enacted). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

- (6) Mae'r pridiant yn cymryd effaith fel pridiant tir lleol ar ddechrau'r diwrnod ar ôl y diwrnod y mae'r awdurdod cynllunio neu Weinidogion Cymru yn cwblhau'r cam y mae'r costau'n ymwneud ag ef.
- (7) Mae is-adran (8) yn gymwys—
- pan fo awdurdod cynllunio perthnasol neu Weinidogion Cymru yn symud ymaith ddeunyddiau o dir wrth gymryd camau sy'n ofynnol gan hysbysiad datblygiad anawdurdodedig, a
 - pan na fo perchennog y deunyddiau, o fewn 3 diwrnod ar ôl y diwrnod y cânt eu symud ymaith, yn hawlio'r deunyddiau ac yn mynd â hwy i ffwrdd.
- (8) Mewn perthynas â'r awdurdod cynllunio perthnasol neu Weinidogion Cymru—
- caiff werthu neu cânt werthu'r deunyddiau, a
 - os gwneir hynny, rhaid iddo neu iddynt dalu'r enillion i'r person a oedd yn berchen ar y deunyddiau, ar ôl didynnu unrhyw gostau y gall yr awdurdod neu Weinidogion Cymru eu hadennill oddi wrth y person.
- (9) Ni chaniateir adennill costau o dan yr adran hon oddi wrth y Goron.

Hysbysiadau stop dros dro

117 Pŵer i ddyroddi hysbysiad stop dros dro

- (1) Caiff awdurdod cynllunio perthnasol ddyroddi hysbysiad stop dros dro os yw'n ystyried—
- bod gweithgarwch wedi cael ei gynnal neu yn cael ei gynnal mewn perthynas â thir yn ei ardal sy'n drosedd o dan adran 103 neu 104, a
 - y dylai'r gweithgarwch (neu unrhyw ran o'r gweithgarwch hwnnw) gael ei stopio ar unwaith.
- (2) Rhaid i hysbysiad stop dros dro—
- pennu'r gweithgarwch y mae'r awdurdod cynllunio yn ystyried ei fod yn drosedd,
 - gwahardd cynnal y gweithgarwch (neu ba ran bynnag o'r gweithgarwch a bennir yn yr hysbysiad),
 - nodi rhesymau'r awdurdod dros ddyroddi'r hysbysiad, a
 - datgan effaith adran 120 (y drosedd o dorri hysbysiad stop dros dro).
- (3) Rhaid i'r awdurdod cynllunio arddangos copi o'r hysbysiad stop dros dro ar y tir y mae'n ymwneud ag ef; a rhaid i'r copi bennu'r dyddiad y caiff ei arddangos am y tro cyntaf.
- (4) Ond os nad yw'n rhesymol ymarferol arddangos copi o'r hysbysiad ar y tir, caiff yr awdurdod cynllunio, yn lle hynny, arddangos copi mewn man amlwg mor agos i'r tir ag y bo'n rhesymol ymarferol.
- (5) Caiff yr awdurdod cynllunio gyflwyno copi o hysbysiad stop dros dro i unrhyw berson y mae'r awdurdod yn ystyried—
- ei fod yn cynnal y gweithgarwch y mae'r hysbysiad yn ei wahardd,
 - ei fod yn feddiannydd ar y tir y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef,
 - bod ganddo fuddiant yn y tir, neu

Statws This is the original version (as it was originally enacted). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

- (d) ei fod yn berson sy'n cael budd o orchymyn cydsyniad seilwaith y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef.

118 Cyfyngiadau ar bŵer i ddyroddi hysbysiad stop dros dro

- (1) Ni chaiff hysbysiad stop dros dro wahardd—
- defnyddio adeilad fel annedd, na
 - cynnal gweithgarwch o fath, neu o dan amgylchiadau, a bennir mewn rheoliadau.
- (2) Ni chaiff hysbysiad stop dros dro wahardd cynnal gweithgarwch sydd wedi ei gynnal (boed hynny'n ddi-dor ai peidio) am o leiaf 4 blynedd cyn y diwrnod yr arddangosir copi o'r hysbysiad yn unol ag adran 117 am y tro cyntaf.
- (3) Nid yw is-adran (2) yn atal hysbysiad stop dros dro rhag gwahardd—
- gweithgarwch sy'n weithrediadau adeiladu, peiriannu neu fwyngloddio neu'n weithrediadau eraill, neu sy'n ddeilliadol i hynny, na
 - gwaredu gwastraff.

119 Hyd etc. hysbysiad stop dros dro

- (1) Mae hysbysiad stop dros dro yn cymryd effaith pan arddangosir copi ohono yn unol ag is-adran 117 am y tro cyntaf.
- (2) Mae hysbysiad stop dros dro yn peidio â chael effaith—
- ar ddiwedd y cyfnod o 28 o ddiwrnodau sy'n dechrau â'r diwrnod pan arddangosir y copi ohono yn unol ag adran 117 am y tro cyntaf,
 - os yw'n pennu cyfnod byrrach sy'n dechrau â'r diwrnod hwnnw, ar ddiwedd y cyfnod hwnnw, neu
 - ar y dyddiad y mae'r llys yn caniatáu gwaharddeb o dan adran 122.
- (3) Ond os yw'r awdurdod cynllunio yn tynnu'r hysbysiad yn ôl cyn diwedd y cyfnod y byddai fel arall yn cael effaith ar ei gyfer, mae'r hysbysiad yn peidio â chael effaith pan gaiff ei dynnu'n ôl.
- (4) Ni chaiff awdurdod cynllunio ddyroddi ail hysbysiad stop dros dro na hysbysiad stop dros dro dilynol mewn perthynas â'r un gweithgarwch oni fo'r awdurdod, ers dyroddi'r hysbysiad blaenorol, wedi cymryd camau gorfodi eraill mewn perthynas â'r gweithgarwch y cyfeirir ato yn adran 117(1).
- (5) Yn is-adran (4) mae'r cyfeiriad at gymryd camau gorfodi eraill yn gyfeiriad at—
- dyroddi hysbysiad datblygiad anawdurdodedig o dan adran 113;
 - cael gwaharddeb o dan adran 122.

120 Y drosedd o dorri hysbysiad stop dros dro

- (1) Mae person yn cyflawni trosedd os yw'r person, ar unrhyw adeg pan fydd hysbysiad stop dros dro yn cael effaith, yn cynnal gweithgarwch sydd wedi ei wahardd gan yr hysbysiad neu'n peri neu'n caniatáu i weithgarwch o'r fath gael ei gynnal.
- (2) Caniateir i berson gael ei gyhuddo o drosedd o dan yr adran hon drwy gyfeirio at ddiwrnod neu gyfnod hwy, a chaniateir iddo gael ei euogfarnu o fwy nag un drosedd mewn perthynas â'r un hysbysiad stop dros dro drwy gyfeirio at gyfnodau gwahanol.

Statws This is the original version (as it was originally enacted). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

- (3) Mewn achos yn erbyn person am drosedd o dan yr adran hon, mae'n amddiffyniad i'r person brofi—
- na chyflwynwyd copi o'r hysbysiad stop dros dro i'r person, a
 - nad oedd y person yn gwybod, ac na ellid bod wedi disgwyl yn resymol iddo wybod, am fodolaeth yr hysbysiad.
- (4) Mae person sy'n euog o drosedd o dan yr adran hon yn agored ar euogfarn ddiannod, neu ar euogfarn ar ddiad, i ddirwy.

121 Digollediad am golled o ganlyniad i hysbysiad

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo—
- gweithgarwch a bennir mewn hysbysiad stop dros dro, ar yr adeg y mae'r hysbysiad yn cymryd effaith, wedi ei awdurdodi drwy orchymyn cydsyniad seilwaith a roddwyd cyn y dyddiad y mae'r hysbysiad yn cymryd effaith, neu
 - awdurdod cynllunio perthnasol yn tynnu'n ôl hysbysiad stop dros dro ar ôl iddo gymryd effaith.
- (2) Nid yw'r adran hon yn gymwys yn rhinwedd is-adran (1)(b) pan fo—
- gweithgarwch a bennir yn yr hysbysiad stop dros dro wedi ei awdurdodi drwy orchymyn cydsyniad seilwaith a roddir ar y diwrnod y mae'r hysbysiad yn cymryd effaith neu ar ôl hynny, neu
 - yr awdurdod cynllunio yn tynnu'r hysbysiad yn ôl ar ôl i'r cydsyniad hwnnw gael ei roi.
- (3) Mae gan unrhyw berson a chanddo fuddiant yn y tir y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef ar y diwrnod y mae'r hysbysiad yn cymryd effaith hawlogaeth, wrth wneud hawliad i'r awdurdod cynllunio perthnasol, i gael ei ddigolledu gan yr awdurdod am unrhyw golled neu ddifrod a ddioddefir gan y person y gellir ei phriodoli neu ei briodoli'n uniongyrchol i effaith yr hysbysiad.
- (4) Mae'r golled neu'r difrod y mae digollediad yn daladwy amdani neu amdano yn cynnwys unrhyw swm sy'n daladwy gan yr hawlydd mewn cysylltiad â thor contract a achosir drwy gymryd camau sy'n angenrheidiol i gydymffurfio â'r hysbysiad.
- (5) Nid oes digollediad yn daladwy o dan yr adran hon mewn cysylltiad â gwahardd gweithgarwch sydd, ar unrhyw adeg y mae'r hysbysiad stop dros dro yn cael effaith, yn drosedd neu'n cyfrannu at drosedd o adan 103 neu 104.
- (6) Nid oes digollediad yn daladwy o dan yr adran hon am golled neu ddifrod y gallai'r hawlydd fod wedi ei hosgoi neu ei osgoi drwy—
- darparu gwybodaeth yr oedd hysbysiad a gyflwynwyd gan yr awdurdod cynllunio o dan adran 111 o'r Ddeddf hon neu adran 16 o [Ddeddf Llywodraeth Leol \(Darpariaethau Amrywiol\) 1976 \(p. 57\)](#) yn ei gwneud yn ofynnol i'r hawlydd ei darparu, neu
 - cydweithredu â'r awdurdod cynllunio mewn unrhyw ffordd arall wrth ymateb i'r hysbysiad.
- (7) Rhaid i hawliad am ddigollediad o dan yr adran hon gael ei wneud yn ysgrifenedig o fewn 12 mis sy'n dechrau—
- mewn achos sy'n dod o fewn is-adran (1)(a) ond nid o fewn is-adran (1)(b), â'r diwrnod y mae'r hysbysiad stop dros dro yn cymryd effaith;

Statws This is the original version (as it was originally enacted). Dim ond ar
ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

- (b) mewn achos sy'n dod o fewn is-adran (1)(b), â'r diwrnod y mae'r hysbysiad wedi ei dynnu'n ôl.

122 Gwaharddeb i atal gweithgarwch gwaharddedig

- (1) Caiff awdurdod cynllunio wneud cais i'r Uchel Lys neu'r llys sirol am waharddeb sy'n atal gweithgarwch gwirioneddol neu ddisgwyliedig sy'n drosedd o dan adran 103 neu 104 mewn perthynas â thir yn ardal yr awdurdod cynllunio.
- (2) Caiff Gweinidogion Cymru wneud cais i'r Uchel Lys neu'r llys sirol am waharddeb sy'n atal gweithgarwch gwirioneddol neu ddisgwyliedig sy'n drosedd o dan adran 103 neu 104 mewn perthynas â thir yng Nghymru.
- (3) Ar gais o dan yr adran hon caiff y llys roi gwaharddeb ar unrhyw delerau y mae'n ystyried eu bod yn briodol at ddiben atal y gweithgarwch.
- (4) Ni chaniateir dyroddi gwaharddeb o dan yr adran hon yn erbyn y Goron.

Cyffredinol

123 Ystyr "awdurdod cynllunio perthnasol"

Yn y Rhan hon, yr awdurdod cynllunio perthnasol mewn perthynas ag unrhyw dir yw'r awdurdod cynllunio ar gyfer yr ardal y lleolir y tir ynddi.